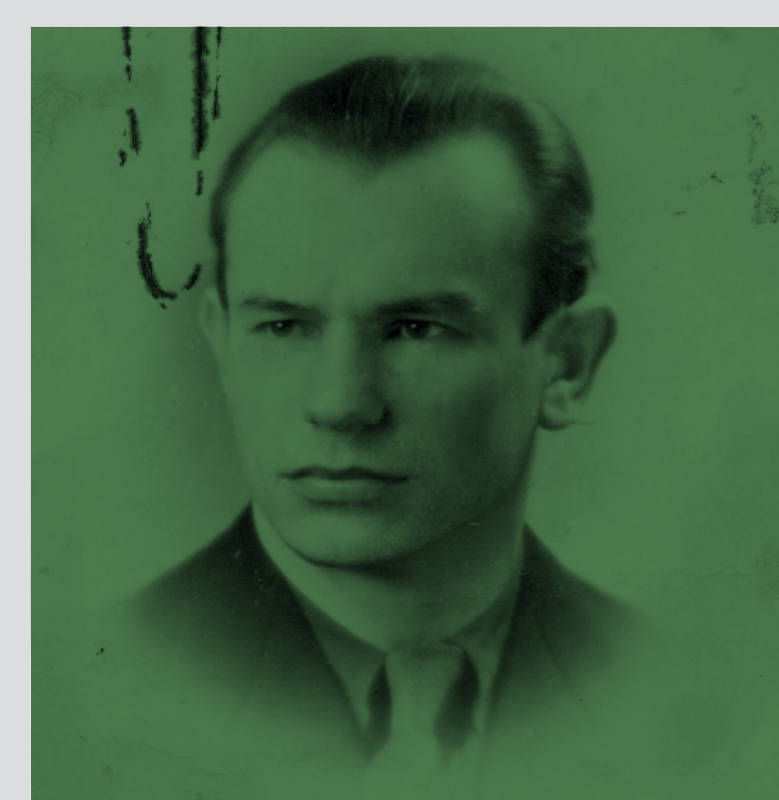
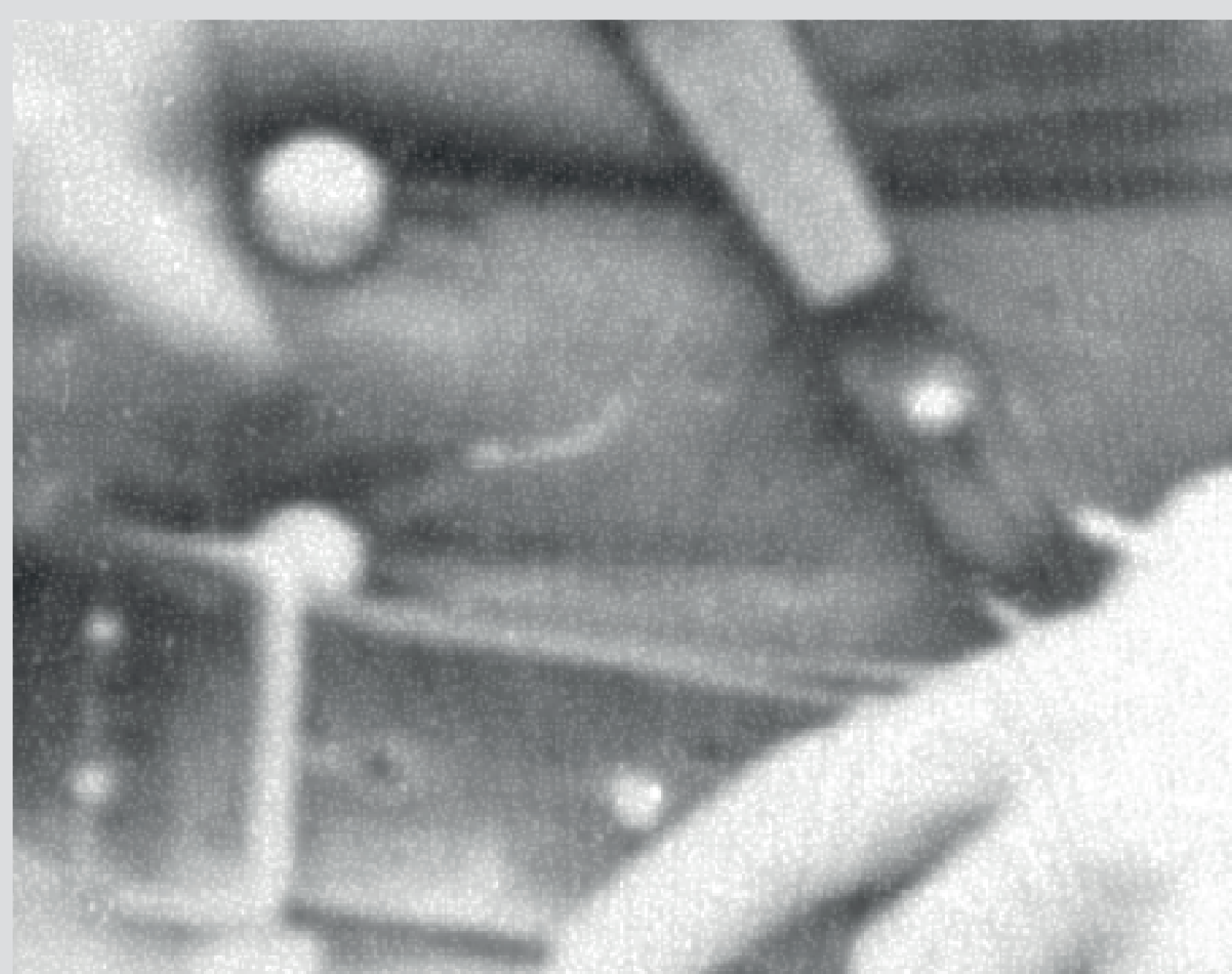
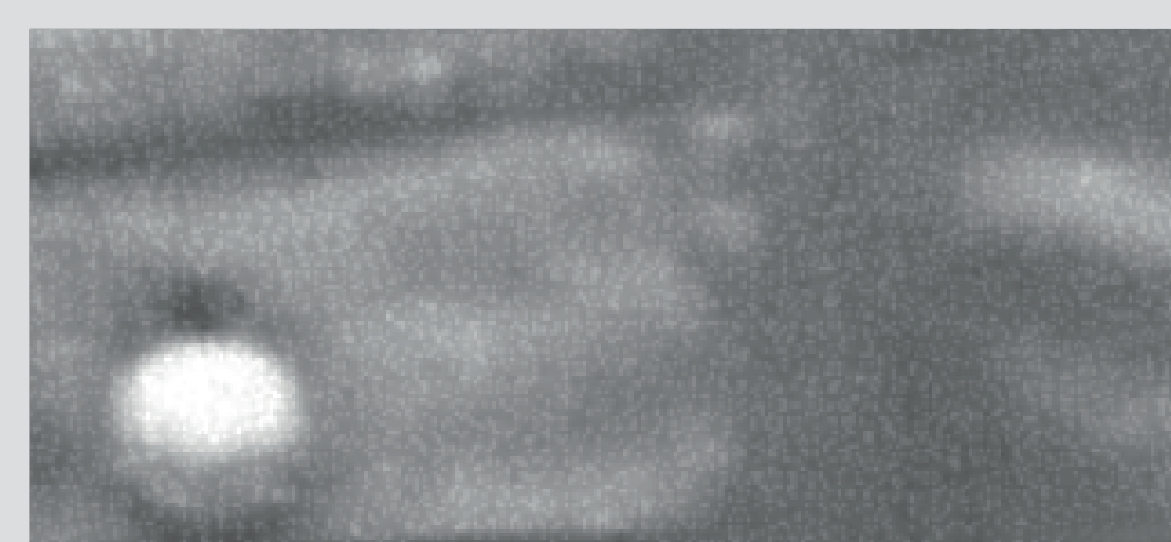
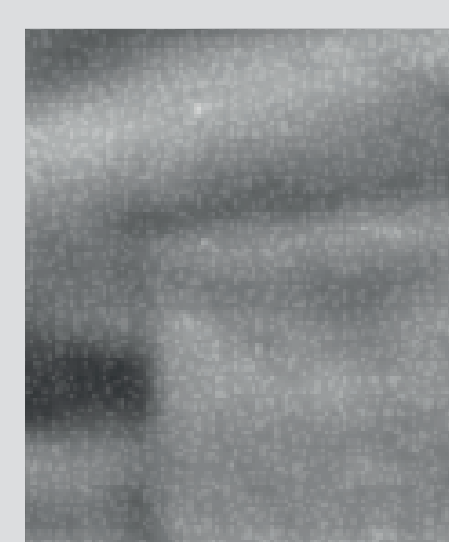

Eugeniusz

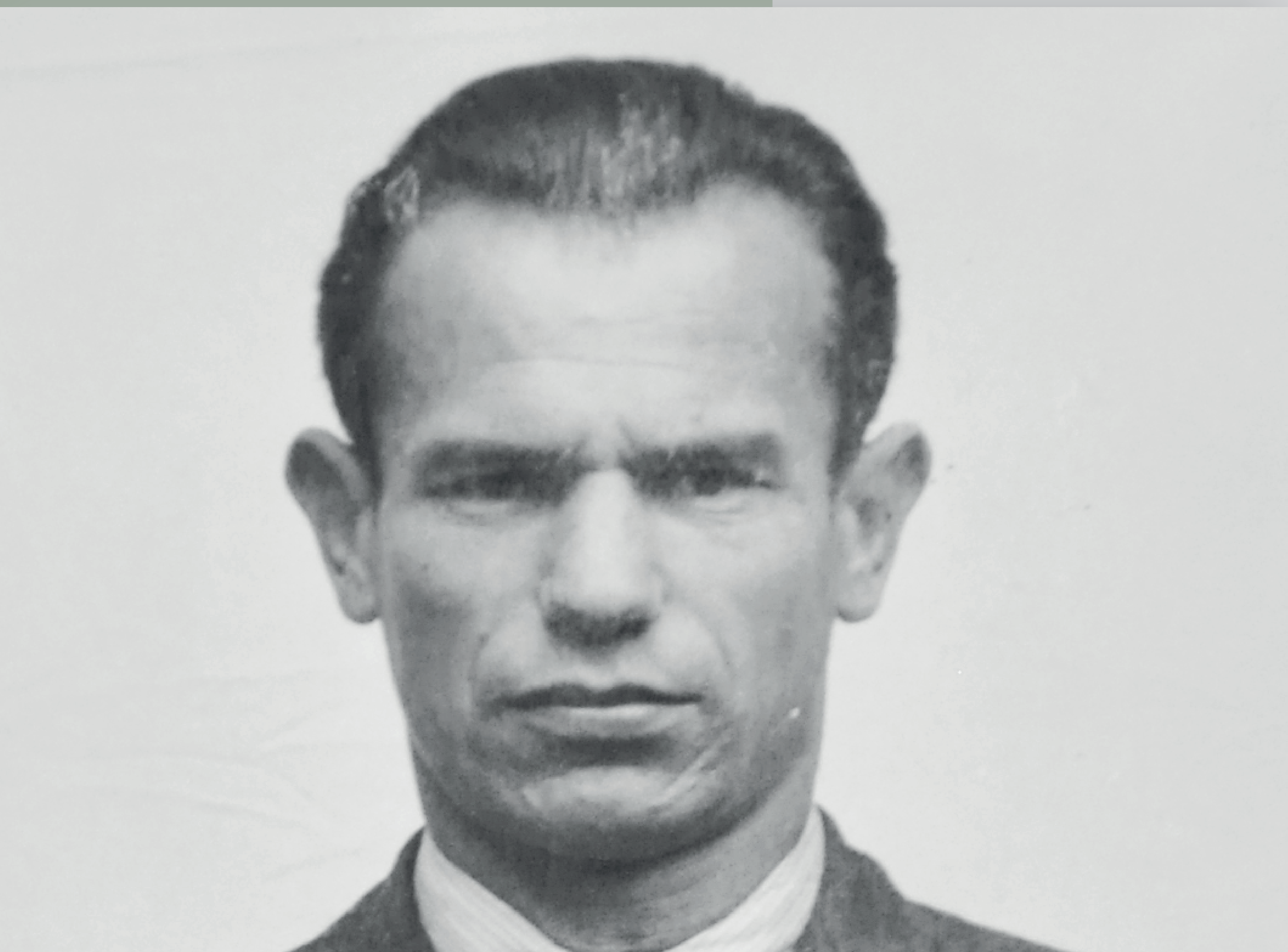
Kaszyński „Nurt”

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

BE BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE

W cieniu legendy

Eugeniusz Kaszyński „Nurt” był jednym z najstypniejszych dowódców oddziałów partyzanckich Armii Krajowej w okupowanej Polsce, ale zawsze pozostawał trochę w cieniu Jana Piwnika „Ponurego”, z którym odważnie stawiał czoła niemieckiemu okupantowi w Górach Świętokrzyskich. Jednak funkcja zastępcy dowódcy, a następnie dowódcy Zgrupowań Partyzanckich Armii Krajowej „Ponury”, którą pełnił w latach 1943-1944 to tylko część życiorysu mjr. Kaszyńskiego. Był także świetnym sportowcem i trenerem, oficerem Wojska Polskiego oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie walczącym w wojnie obronnej 1939 r. i kampanii francuskiej 1940 r., wreszcie cichociemnym. W panteonie bohaterów Polskiego Państwa Podziemnego „Nurt” pozostanie jako dowódca skupiony na swoich żołnierzach i realizacji powierzonych mu zadań.

← Por. Eugeniusz Kaszyński w Wielkiej Brytanii, 1941 r.

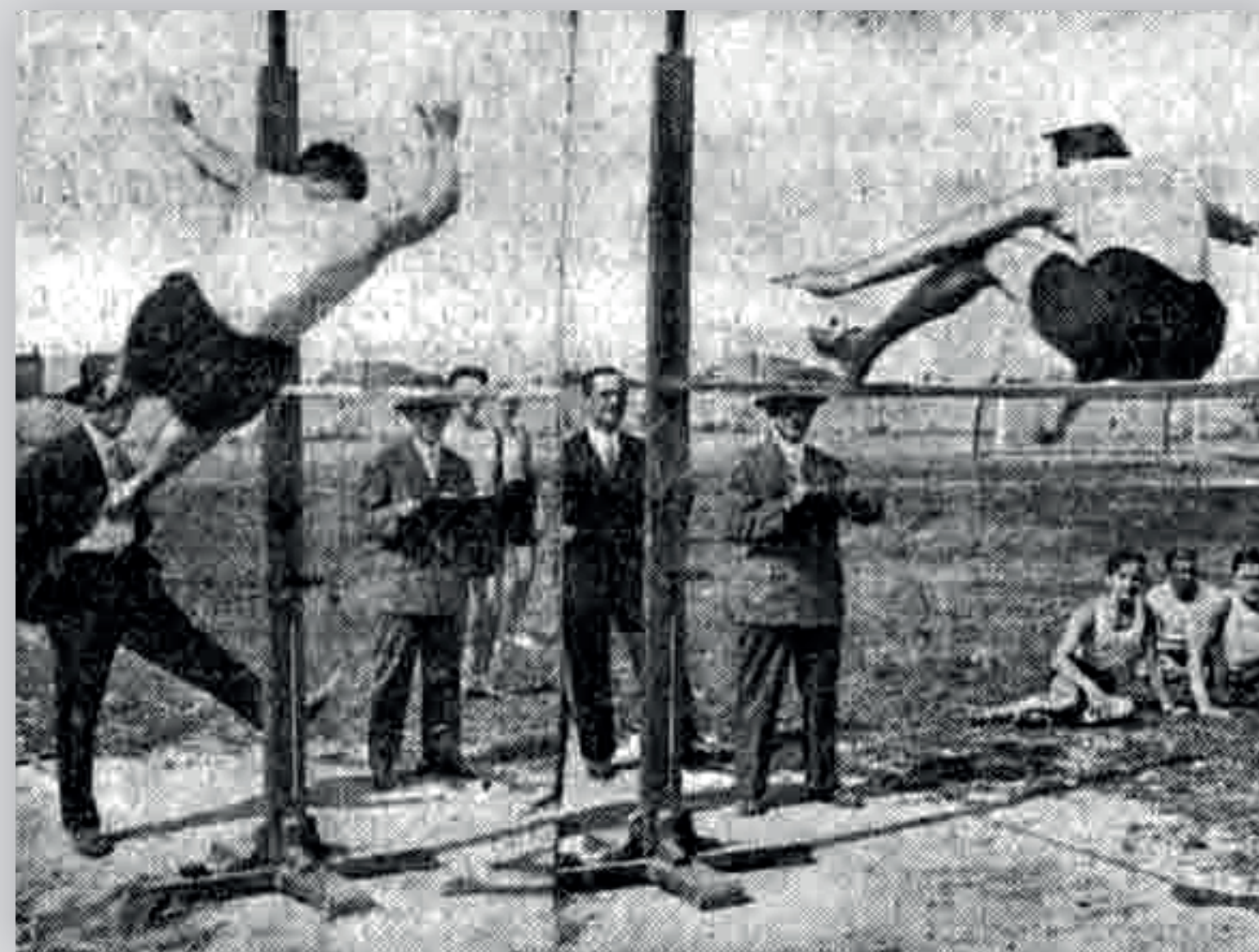
📍 Ze zbiorów Studium Polski Podziemnej w Londynie

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Gedek

Eugeniusz Gedymin Kaszyński urodził się 22 sierpnia 1909 r. w Łodzi. Był synem Józefa, nauczyciela, oraz Zofii z Borkowskich. Litewskiemu pochodzeniu ojca zawdzięczał, podobnie jak siostra Urszula Biruta i brat Jerzy Olgierd, drugie imię. Szkołę elementarną ukończył w ramach edukacji domowej, a od najmłodszych lat przejawiał wielkie zamiłowanie do sportu. W gimnazjum Gedek – jak go nazywano – należał do szkolnej reprezentacji sportowej.

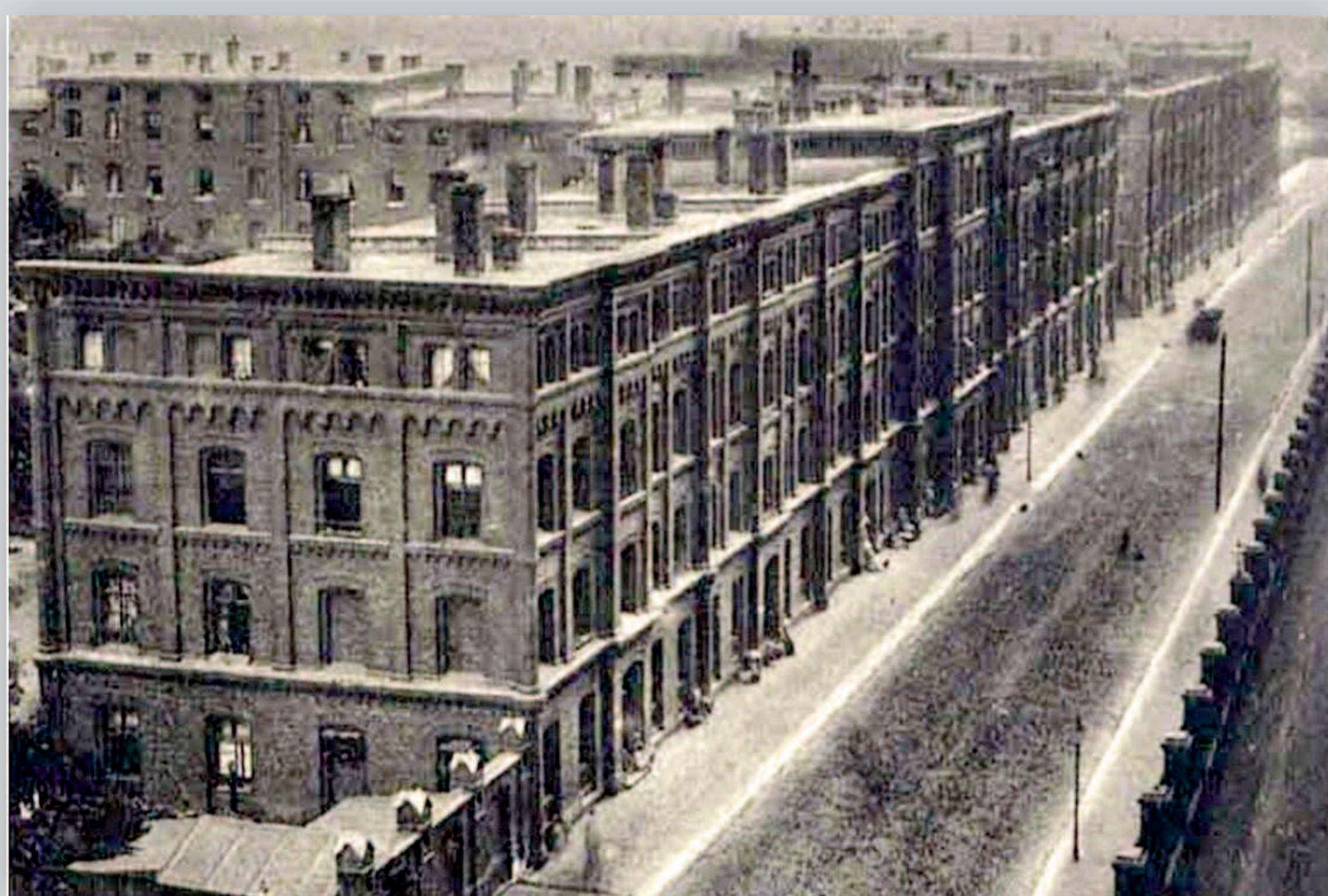
← W dniach 16–17 sierpnia 1928 r. Gedek wziął udział w olimpiadzie zorganizowanej przez „Łódzkie Echo Wieczne”. Zajął drugie miejsce w skoku wzwyż, trzecie w rzucie oszczepem i piątą w pięcioboju.

▣ „Łódzkie Echo Wieczne”, 18 sierpnia 1928 r.

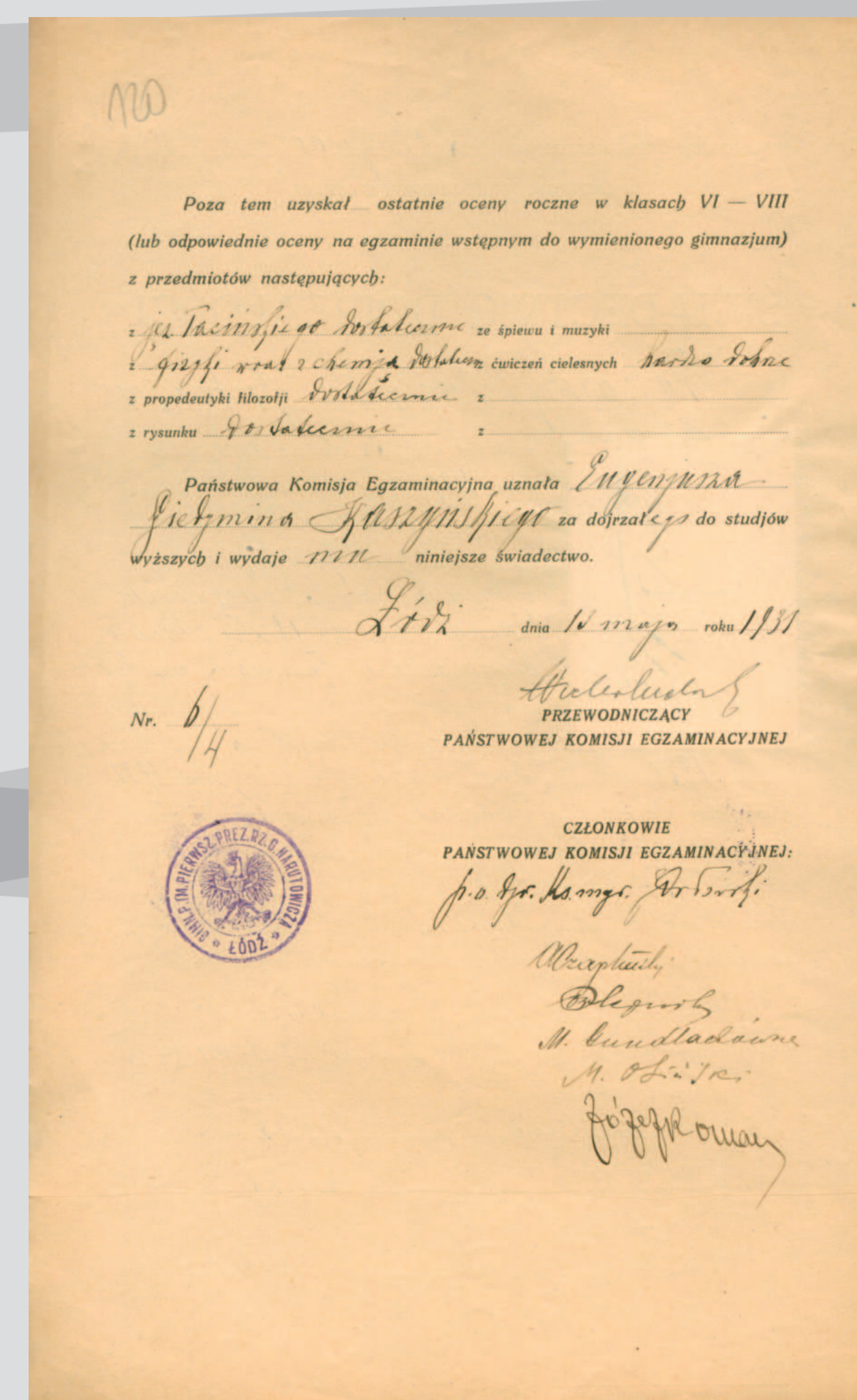
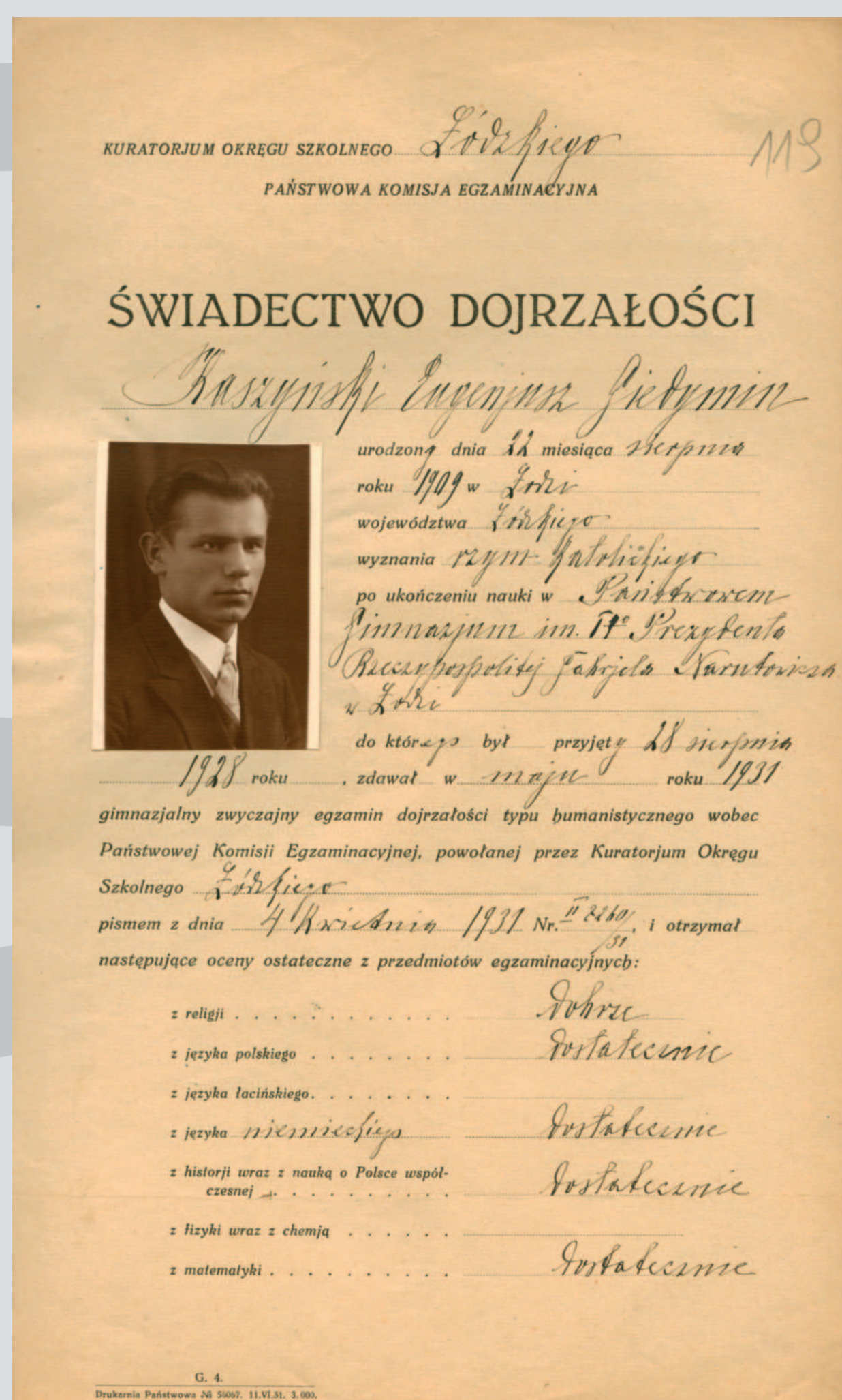
↑ W 1925 r. Eugeniusz współorganizował w Rudzie Pabianickiej, gdzie Kaszyńscy wówczas mieszkali, sekcję lekkoatletyczną w ramach Rudzkiego Towarzystwa Sportowo-Gimnastycznego.

▣ Muzeum odznakisportowe.pl

↑ Męskie Gimnazjum Klasyczne Kazimierza Tomaszewskiego w Łodzi, do którego uczęszczał, mieściło się przy ul. Ogrodowej 26. W 1929 r. szkołę upaństwowiono i nadano imię Gabriela Narutowicza.

▣ „Ilustrowana Republika. Numer Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu”, sierpień 1929 r.

↑ Maturę zdał w maju 1931 r., na świadectwie przeważały oceny dostateczne.
▣ Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Łodzi

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

W mundurze

↑ Kompania karabinów maszynowych w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 2 w Biedrusku, rocznik 1931/1932. „Baon Podchorążych Rezerwy Piechoty”, 1932, R. IV, nr 2.

📍 Ze zbiorów Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej

→ Żołnierz piechoty z ciężkim karabinem maszynowym.

📍 Ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego

W październiku 1931 r. rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 2 w Biedrusku, w kompanii karabinów maszynowych. Po jej ukończeniu odbył praktykę w 31 Pułku Strzelców Kaniowskich w Łodzi, po czym, we wrześniu 1932 r., został przeniesiony do rezerwy w stopniu plutonowego podchorążego. W wojsku doceniono zrównoważony charakter, pracowitość oraz karność i wytrzymałość Kaszyńskiego. Dostrzeżono zdolności kierownicze i wychowawcze. Swoim podwładnym stawiał duże wymagania, ale był też sprawiedliwy i solidarny. W 1935 r. mianowany został podporucznikiem rezerwy piechoty.

↑ Podczas ćwiczeń rezerwistów w 31 Pułku Strzelców Kaniowskich (na zdjęciu jego odznaka pamiątkowa) w 1933 i 1934 r. odbył szkolenia z obsługi broni maszynowej i uzyskał kwalifikacje do pełnienia funkcji dowódcy plutonu ciężkich karabinów maszynowych.

📍 Domena publiczna

OŚRODEK WYSZKOLENIA REZERW PIECHOTY

ŚWIADECTWO

Stopień podporucznik rezerwy
Nazwisko i imię Kaszyński Eugeniusz Prędymin
z 31 pułku piechoty
ukończył kurs dowódców oddziałów przeciwpancernych
w czasie od 3 listopada 1938 r. do 13 grudnia 1938 r.
z wynikiem dobrym

Opinia ogólna: *Inteligencja, racjonalny, energiczny. Pracował z zapałem, decydując się powoli i przemyślnie. Rozsądnie dążył do realizowania planów, decyzyjnie. Wskazywał na terenie lotnie - terenem ćwiczeń. Posiada racjonalną umiejętność postępowania się mapą. Bardzo dobry wykonawca. Wskazywał o zmyśle i podstępnych. Także rozkładał sobie niecierpliwie opowiadania, ale rozkazy usłyszał. Na dowódcę plutonu prawie nie nadaje się w stopniu dobrym.*
Różan n/Narwią, dnia 13 grudnia 1938 r.

KOMENDANT OŚRODKA
Jan Czub
ŁAŃCUCKI
PLK. DYPL.

Główna Drukarnia Wojskowa 1937 - Nr 438 - 500.

↑ Świadectwo ukończenia kursu dowódców oddziałów przeciwpancernych w Ośrodku Wyszkozenia Rezerw Piechoty w Różanie nad Narwią, 13 grudnia 1938 r.

📍 Ze zbiorów Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Pasja

Sportowa pasja bardzo wczesnie zdominowała życie Kaszyńskiego – w gimnazjum reprezentował szkołę w zawodach w skoku o tyczce oraz w dal i rzucie dyskiem. Należał również do drużyny hokejowej. Długo współpracował z Rudzkim Klubem Sportowym, zarówno jako zawodnik w dyscyplinach lekkoatletycznych, jak i trener młodszych zawodników. Po powrocie z wojska związał się z Sekcją Lekkoatletyczną Klubu Pracowników Zjednoczone, gdzie był jednocześnie zastępcą kierownika ćwiczeń i zawodnikiem. Jako trener umiejętnie motywował zawodników i przywracał swym spokojem poczucie pewności. Sam pozostał wszechstronnym lekkoatletą – tylko w 1935 r. uczestniczył w dziewięciu imprezach, w których wystąpił aż w 28 konkurencjach.

↑ Eugeniusz Kaszyński reprezentujący Łódzki Okręgowy Związek Lekkiej Atletyki, 1934 r.

📍 Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Łodzi

← Klub Pracowników Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych Karola Scheiblera i Ludwika Grohmana (KP Zjednoczone) powstał w Łodzi w 1928 r.

📍 Muzeum odznakisportowe.pl

↑ Sztafeta 4x100 metrów (od lewej Kaszyński, Bystry, Grobelny, Brajer) reprezentująca Łódzki Okręgowy Związek Lekkiej Atletyki podczas zawodów między miastami Łódź i Białystok, maj 1934 r.

📍 Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Łodzi

↑ Reprezentacja KP Zjednoczone na boisku Łódzkiego Klubu Sportowego, Eugeniusz Kaszyński stoi trzeci od prawej, 7 sierpnia 1933 r.

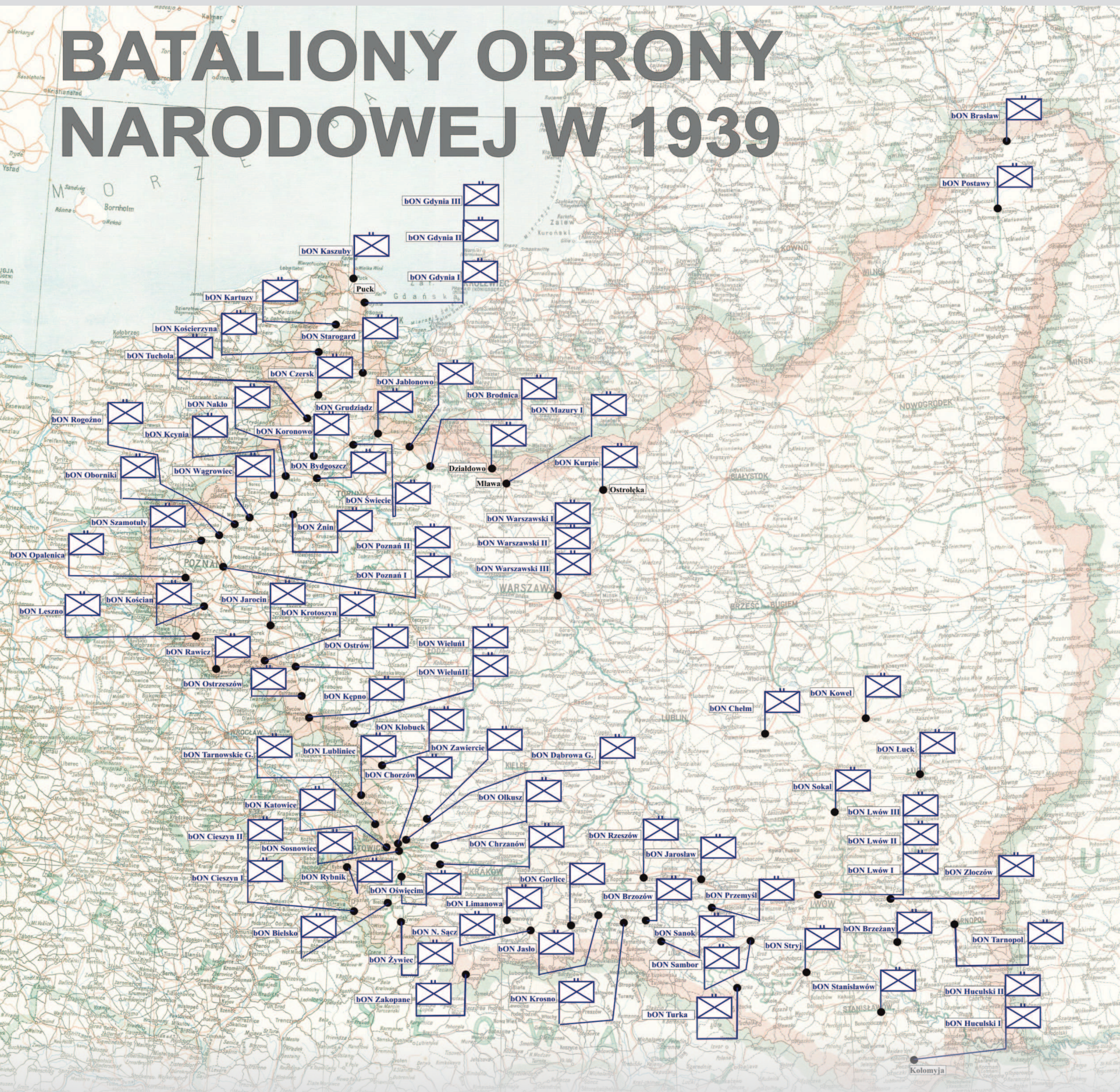
📍 Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Łodzi

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Wojna

BATALiony OBRONY NARODOWEJ W 1939

↑ Wraz z całym batalionem ppor. Kaszyński wyruszył ku granicy polsko-węgierskiej już 20 sierpnia 1939 r. W okolicach Sławska i Błyskowca kierował pracami fortyfikacyjnymi, nadzorując budowę umocnień polowych.

📄 Domena publiczna

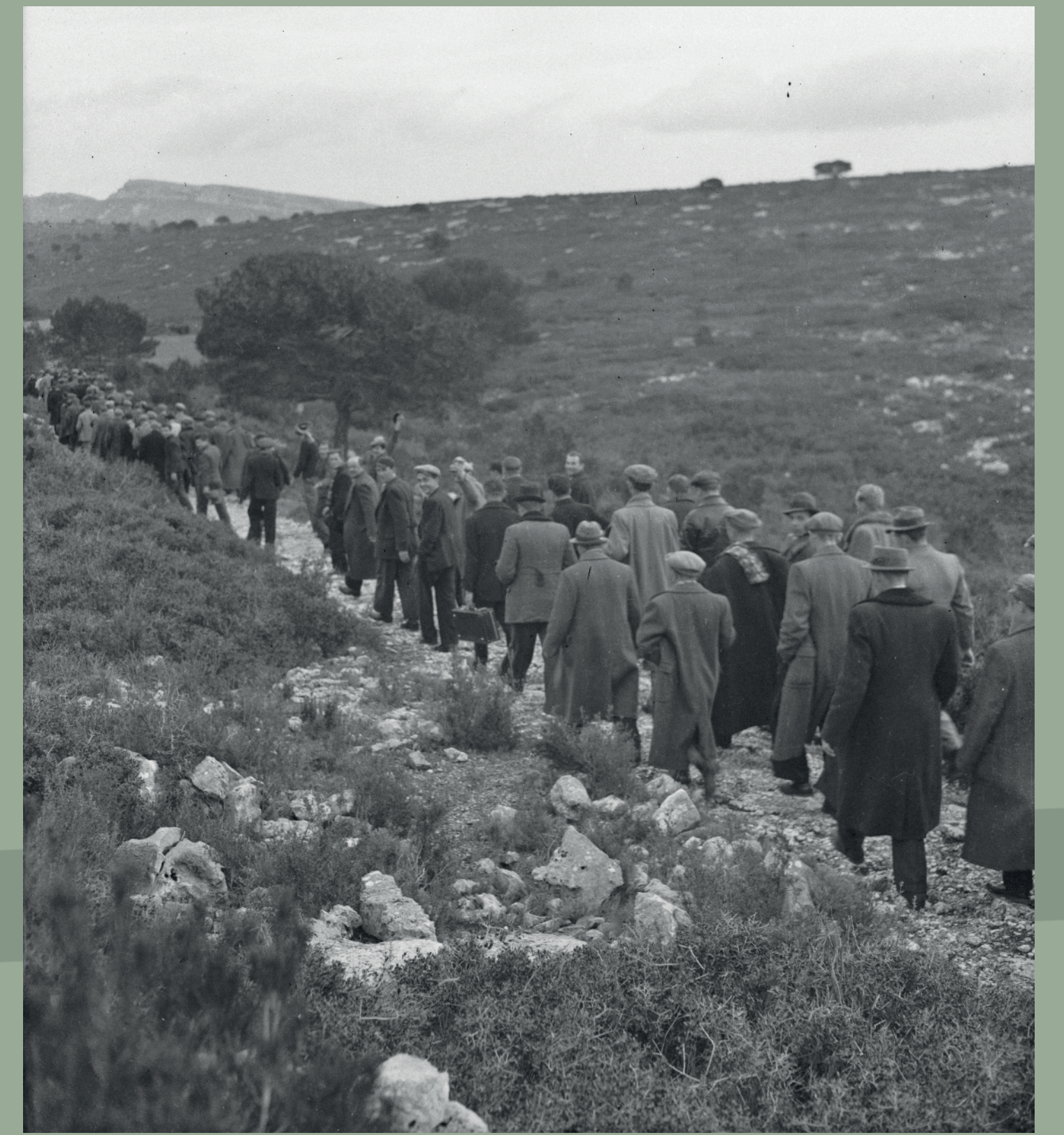

↑ Ppor. Kaszyński został internowany 24 września i do 31 grudnia 1939 r. przebywał w obozie w Nagykanizsa. Pełnił tam funkcję instruktora wychowania fizycznego kompanii oficerskiej oraz ukończył kurs samochodowy.

Na zdjęciu: msza św. w jednym z węgierskich obozów dla internowanych Polaków, październik 1939 r.

📄 Ze zbiorów AIPN

W kwietniu 1939 r. ppor. Kaszyński powrócił do wojska jako oficer kontraktowy w 49 Huculskim Pułku Strzelców w Kołomyi. Wybuch wojny zastał go w szeregach Obrony Narodowej, gdzie w Batalionie „Stanisławów” pełnił funkcję adiutanta dowódcy. Jednostka mobilizacyjnie wspierała 48 Pułk Piechoty Strzelców Kresowych i wraz z 11 Dywizją Piechoty weszła w skład Armii „Karpaty”, osłaniającej granicę ze Słowacją, Węgrami i Rumunią. Kaszyński walczył na odcinku Stryj-Stanisławów w improwizowanej Grupie „Stryj”. Po sowieckiej agresji, w nocy 19/20 września, przekroczył granicę polsko-węgierską. Z początkiem 1940 r. przedostał się do Francji i wstąpił w szeregi Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

↑ Węgry opuścił z pomocą Biura Ewakuacyjnego krypt. „Ewa” w Budapeszcie. Przez Zagrzeb trafił do Marsylii, gdzie po zameldowaniu się w stacji zbernej w Camp de Carpiagne, został skierowany do Paryża, a następnie do ośrodków szkoleniowych w Niort i Chatobriant. Na zdjęciu: mężczyźni w drodze do Camp de Carpiagne, styczeń 1940 r.

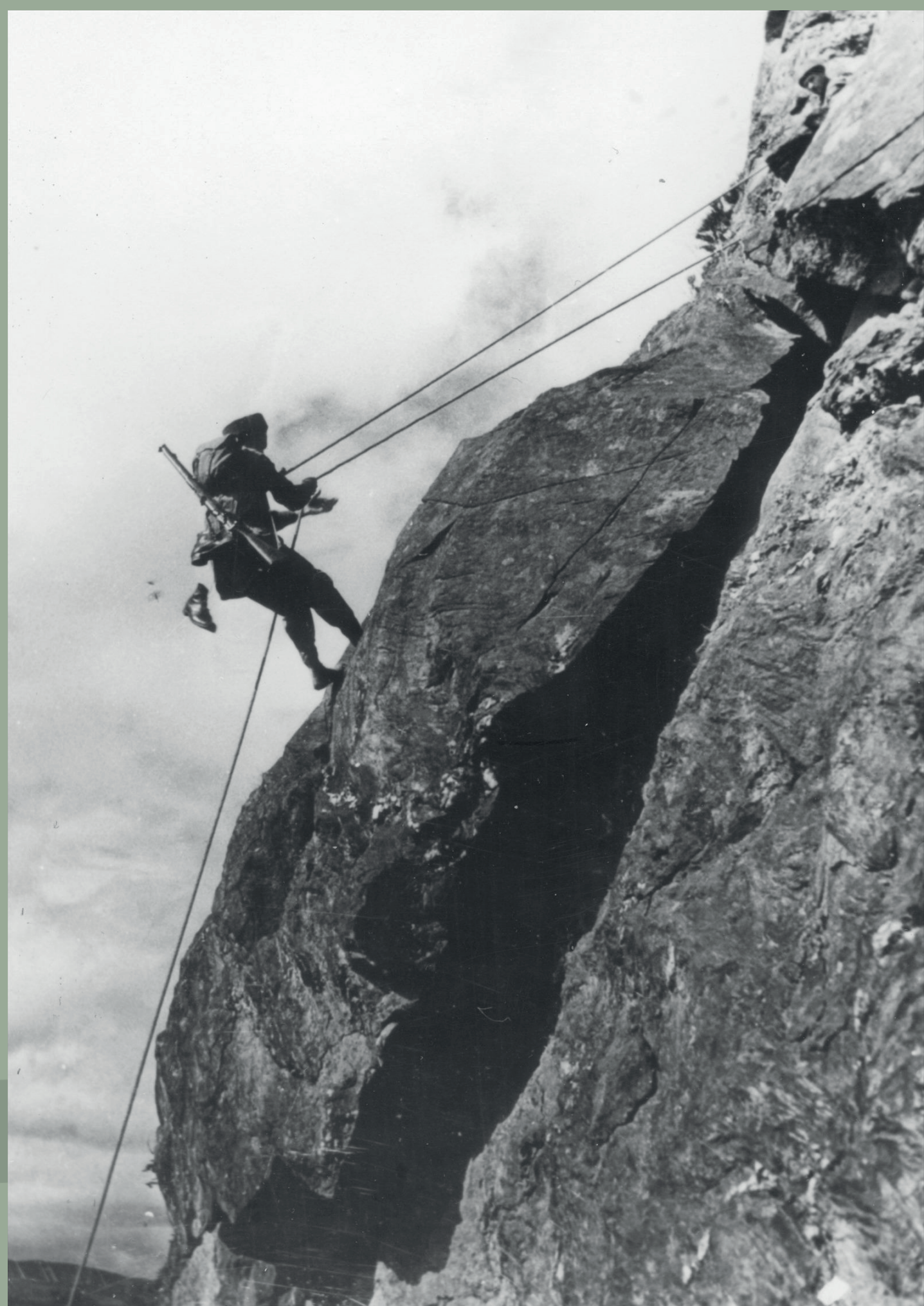
📄 Jerzy Konrad Maciejewski. Ze zbiorów Źródła KARTA

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Szkocja

W kwietniu 1940 r. ppor. Kaszyńskiego wcielono do 8 Pułku Piechoty, który miał wejść w skład 3 Dywizji Piechoty formowanej we Francji. Został dowódcą plutonu ckm i oficerem wyszkolenia kompanii. Jednak już dwa miesiące później, w wyniku niemieckiej ofensywy na Zachodzie, znalazł się w Wielkiej Brytanii. Przydzielony do Kanadyjskiej Brygady Strzelców, dowodzonej przez płk. dypl. Stanisława Sosabowskiego, stacjonował w Szkocji. Tam, jesienią 1940 r., wziął udział w eksperymentalnym kursie, mającym na celu wyselekcjonowanie żołnierzy do przeszkolenia specjalnego i pracy konspiracyjnej w okupowanej Polsce.

↑ Szkolenie, zorganizowane przez brytyjskie Kierownictwo Operacji Specjalnych, odbyło się w szkockiej rezydencji Inverlochy Castle. Obejmowało m.in. strzelanie, minerstwo, walkę wręcz bez i z użyciem broni (noża, sztyletu). Zajęcia prowadzono w systemie indywidualnym oraz zespołowym, rygorystycznie oceniając kandydatów do misji na terenie okupowanej Polski. Na zdjęciu: ćwiczenia w górach Grampian, gdzie wznosi się najwyższy szczyt Wielkiej Brytanii – Ben Nevis 1345 m n.p.m.

📍 Ze zbiorów AIPN

→ Kanadyjska Brygada Strzelców, przemianowana na 4 Brygadę Kadrową Strzelców, a następnie na 1 Samodzielną Brygadę Spadochronową, stacjonowała początkowo w szkockim Elliock. Na zdjęciu: por. Kaszyński w czasie służby w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie.

📍 Ze zbiorów Studium Polski Podziemnej w Londynie

← Uczestnicy szkolenia doskonalili również swoją znajomość topografii i wywiadu w zakresie gromadzenia danych o wrogich obiektach, maskowania w terenie i przetrwania w lesie. Ich zadaniem było m.in. pokonywanie górskich strumieni i zgrywanie drużyn operujących na tyłach przeciwnika.

📍 Ze zbiorów AIPN

→ W październiku 1940 r. 4 Brygadę Kadrową Strzelców przeniesiono na półwysep Fife, na północ od Edynburga. Jej zadaniem była obrona wybrzeża na wypadek inwazji od wejścia do zatoki w Anstruther do Buckhaven. Na zdjęciu: mapa Fife i okolic.

📍 Ze zbiorów AIPN

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Tobie Ojczyzno

Wiosną 1941 r. Kaszyński został oddelegowany na kurs spadochronowy w brytyjskim ośrodku w Ringway pod Manchesterem, który ukończył z najwyższą notą. Awansował także na porucznika, a wkrótce sam został zastępcą komendanta Ośrodka Wyszkożenia Powietrznego oraz instruktorem. W 1942 r. zgłosił jednak chęć pracy konspiracyjnej na terenie okupowanej Polski i od kwietnia do września przeszedł szereg specjalnych szkoleń w ośrodku Audley End. Nocą 1/2 października 1942 r. por. Kaszyński, używający wówczas pseudonimu „Nurt”, wyruszył do Polski w ramach operacji lotniczej „Chisel”.

↑ Miejsce zrzutu znajdowało się w okolicy wsi Cyganka, ok. 10 km od Mińska Mazowieckiego. Kaszyński miał się w kraju posługiwać dokumentami wystawionymi na nazwisko „Eugeniusz Tapecki”.
Na zdjęciu: ćwiczenia żołnierzy z 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej.
📍 Ze zbiorów AIPN

↑ Słynący z opanowania i spokoju por. Kaszyński szkolił wszystkich spadochroniarzy, którzy ukończyli kurs w Ringway od 12 maja 1941 do marca 1942 r. Na zdjęciu: ćwiczenia żołnierzy z 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej.
📍 Ze zbiorów AIPN

Form T. 4. FINISHING REPORT.
(To be submitted in duplicate to S.T.S., H.Q.)

S.T.S. No. 31 Party 389's 10
School No. 34

Name by which known... KASZYŃSKI
Grade... ..

Particulars of Finishing Training given:
FULL GENERAL COURSE

Report:
Of good average intelligence and a capacity for hard work. He has a strong character but a somewhat dour personality. He is more of the individualist and will probably do his best work on his own.

Wysoki poziom inteligencji, żdolny i chętny do wyczerpanej pracy. Charakter silny lecz cośkolwiek zarozumiały?/. Trochę indywidualista i wydaje się być lepszy w pracy samodzielnej.

Date... 15.5.42 Signed... Major.
for Commandant, Beaulieu Area.

← Raport końcowy z kursu w Specjalnych Stacjach Treningowych, Beaulieu, 15 maja 1942 r.
📍 Ze zbiorów Studium Polski Podziemnej w Londynie

3510
Nr. ewid. 7 VI

ARKUSZ EWIDENCYJNY

	Organizacja	1/ Nurt
		2/ Nur
		3/
		4/
Pasportowy	1/ Fapecki Eugeniusz	
	2/	
	3/ 611	
	4/	

Nazwisko i imię prawdziwe: Kaszyński Eugeniusz Eugeniusz

Imię ojca i matki: prof. Stefan Potkamina
Data ur.: 22. VII. 1903
Wzrost: 172 cm
Narodowość: polska
Obywatelstwo: polski

Dokładne miejsce urodz.: Sieda
Kawaler

Od kiedy współpracuje w SzT, do jakich funkcji jest powołany lub był używany: 24. VII. 42
Kto odebrał przysięgę / pseudonim i gniazdo: ob. Kras 2 Audley End

Kto go poleca / podaj dokładne dane osób polecających, pisemne polecenia dołączyć do teści: /

Na kogo się powołuje: por. Maciak - 2 chorw. korpusu
kap. Mielczarek - 1 Br. spad.
por. Mielczarek - 1 Br. spad.

Kogo zamierza na wypadek śmierci: ojciec - prof. Potkamina - Sieda
por. Kras - ul. Lubuska 10
wydział w ul. Łódzkiej 10 - oficer Kras
por. Kras - oficer Kras

Wszystkie wiadomości napisany / uzupełniony do arkusza ewid. /
Umieść: /
Zamierzony podpis prawdziwym / zamierzony podpis pseudonimem.
M. Kras / Kras

→ Arkusz ewidencyjny sporządzony przed skokiem „Nurta” do Polski.
📍 Ze zbiorów Studium Polski Podziemnej w Londynie

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

„Wysoki, barczysty, z głową osadzoną na potężnym karku. Włosy zaczesane do góry, odstaniały wysokie, wypukłe czoło, z tyłu ścięte były prosto (...) Tylko wyraz oczu był łagodny, ale i czujny. Potem dopatrzyłam się w nich wielkiej stanowczości i odwagi”.

Ze wspomnień Anny Starosz „Anteny”, łączniczki „Związku Odwetu” Komendy Okręgu Radomsko-Kieleckiego AK.

→ Por. Eugeniusz Kaszyński „Nurt”
na Wykusie, lipiec 1943 r.
📷 Fot. Feliks Konderko „Jerzy”
©Mariusz Baran-Barański

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

U boku „Ponurego”

↑ Zajęcia strzeleckie w oddziale „Ponurego”, wykład o broni prowadzi por. Stanisław Mroczkowski „Wilczyński”, Wykus, czerwiec 1943 r.

■ Feliks Konderko „Jerzy” ©Mariusz Baran-Barański

→ Msza święta w obozie na Wykusie, klęczą od lewej: por. Jan Piwnik „Ponury”, por. Eugeniusz Kaszyński „Nurt”, ppor. Euzebiusz Domoradzki „Grot” i ppłk Jan Stenzel „Rawicz”, 12 września 1943 r.

■ Tadeusz Ignacy Ryłski „Ostoja”. Ze zbiorów AIPN

↓ Por. Jan Piwnik „Ponury” i por. Eugeniusz Kaszyński „Nurt” przed frontem Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury”, Góra Skoszyńska, 11 listopada 1943 r.

■ Feliks Konderko „Jerzy” ©Mariusz Baran-Barański

Po okresie aklimatyzacji w kraju, z końcem 1942 r. przydzielono Kaszyńskiego do „Związku Odwetu” Komendy Okręgu Radomsko-Kieleckiego AK, gdzie miał szkolić partyzantów i nadzorować działania dywersyjne. W czerwcu 1943 r. został zastępcą por. Jana Piwnika „Ponurego” w Zgrupowaniach Partyzanckich AK „Ponury” oraz dowódcą I Zgrupowania. Szlak bojowy oddziału znaczyły zasadzki na pociągi w Łącznej, Berezowie i Sufragańcu, opanowanie posterunku Polnischepolizei w Pawłowie czy walki z trzema niemieckimi obławami na Wykusie. Umiejętności i opanowanie, jakimi „Nurt” wykazał się dowodząc w czasie bitwy na Barwinku (16 września 1943 r.), pozwoliły rozbić niemiecką obławę.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

„Od jego charakteru, sprytu, męstwa zależy teraz nasz los. Jesteśmy mu bezwzględnie posłuszni, ślepo ufamy – wiemy, że wyprowadzi z najgorszych tarapatów, że z nim wytrzymamy to, co zda się nie do wytrzymania. (...) „Nurt” z kolei ufa nam, podkomendnym, jak samemu sobie. Ta zgodność, jedność, zespolenie żołnierzy z dowódcą stanowi o wartości i sile oddziału”.

*Wspomnienie kpr. pchor. Mieczysława Młodzika „Szczytniaka”,
dowódcy plutonu w 2 Pułku Piechoty Legionów AK*

← Kpt. Eugeniusz Kaszyński „Nurt”
w Opatowskiem, lato 1944 r.
📷 Feliks Konderko „Jerzy” ©Mariusz
Baran-Barański

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

„Burza”

Po odwołaniu por. „Ponurego” ze stanowiska, 2 stycznia 1944 r. „Nurt” objął dowództwo Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury”, które w ramach przygotowań do akcji „Burza” zostały wkrótce przemianowane na Oddział Partyzancki 2 Pułku Piechoty Legionów AK. Na początku sierpnia oddział, jako I batalion, został włączony w skład 2 Pułku Piechoty Legionów AK i przeszedł w okolice Przysuchy, gdzie prowadzono koncentrację oddziałów Korpusu Kieleckiego AK w celu wsparcia Powstania Warszawskiego. Po odwołaniu marszu na Warszawę I batalion, wraz z 2 Dywizją Piechoty Legionów AK, przeszedł na południe od Końskich, a następnie w kierunku Kielc i Włoszczowy, stale tocząc walki z Niemcami. W październiku 1944 r. „Nurt” na krótko objął dowodzenie 2 Pułku Piechoty Legionów AK, a pod koniec miesiąca jego oddział stoczył pod Chotowem swą ostatnią bitwę z Niemcami.

↑ Bitwa pod Chotowem (29/30 października 1944 r.) była największą, jaką stoczył oddział „Nurta”. W ciężkich walkach Kaszyński udowodnił, że był niezwykle utalentowanym dowódcą, a jego żołnierze pokazali doskonałe wyszkolenie i zgranie. Zmuszony był jednak rozwiązać oddział – kpt. Kaszyński (z lewej) i por. Stanisław Pałac „Mariański” (w środku) niedługo przed demobilizacją.
📷 Feliks Konderko „Jerzy” ©Mariusz Baran-Barański

↑ Dozbrajanie (na zdjęciu produkcja pistoletu maszynowego KIS i min przeciwpiechotnych, widoczni: Witold Szafranski „Igo”, por. Jerzy Oskar Stefanowski „Habdank”, Eugeniusz Kowalski „Łoś” i Stanisław Skorupka „Smrek”), zdobywanie zaopatrzenia, likwidowanie konfidentów i tępienie bandytyzmu były głównymi zadaniami oddziału w pierwszej połowie 1944 r.
📷 Feliks Konderko „Jerzy” ©Mariusz Baran-Barański

↑ Kpt. „Nurt” podczas przeglądu oddziału w drodze na koncentrację 2 Pułku Piechoty Legionów AK do akcji „Burza”, Opatowskie, lipiec 1944 r.
📷 Feliks Konderko „Jerzy” ©Mariusz Baran-Barański

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

„Takiego wojska, jak to, to ja już miał nie będę”.

**Kpt. Eugeniusz Kaszyński „Nurt” podczas rozformowania
I batalionu 2 Pułku Piechoty Legionów AK, okolice Świniej Góry,
14 listopada 1944 r.**

← Odmarsz oddziału na kwatery zimowe,
listopad 1944 r.

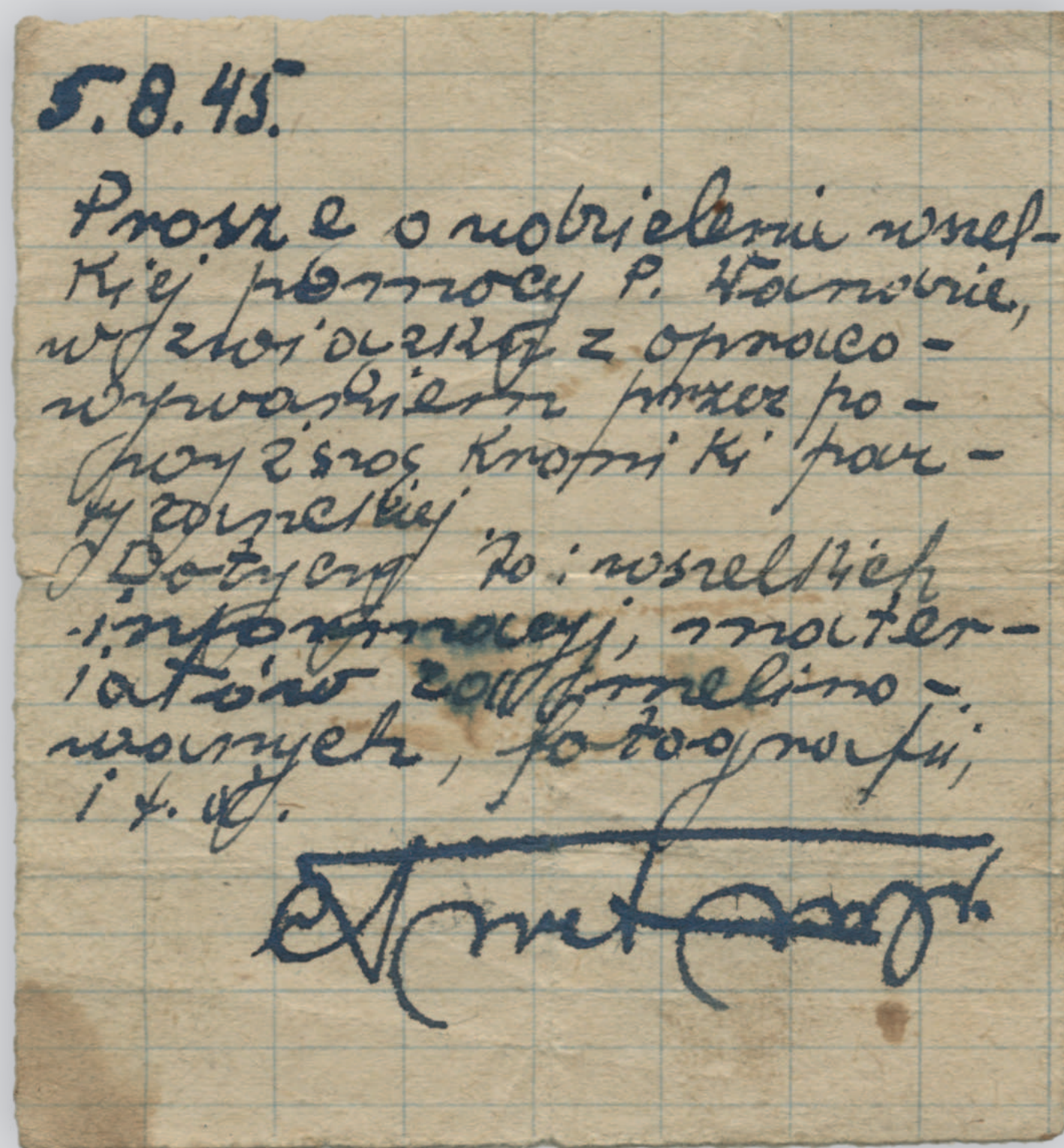
📷 Feliks Konderko „Jerzy” ©Mariusz
Baran-Barański

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Na obczyźnie

Po rozformowaniu oddziału, do stycznia 1945 r. kwaterował w Przyłęczku koło Jędrzejowa. O rozwiązaniu Armii Krajowej dowiedział się 22 stycznia, równocześnie z informacją o otrzymanym awansie na stopień majora oraz odznaczeniu Krzyżem Walecznych. W sierpniu opuścił Polskę, przez Niemcy dotarł do Wielkiej Brytanii, gdzie powrócił do 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej. W lipcu 1947 r. został zdemobilizowany. Nie potrafił odnaleźć się w nowej rzeczywistości. Pod koniec roku po raz pierwszy trafił do szpitala – był to początek schizofrenii, z którą zmagał się przez resztę życia. Mieszkał w Londynie, utrzymywał się z dorywczych prac fizycznych i zasiłku, gdyż ze względu na stan zdrowia nie był w stanie podjąć regularnej pracy.

← Tuż przed opuszczeniem kraju „Nurt” wraz kpt. Leszkiem Popielem de Choszczakiem „Antoniewiczem” oraz Wandą Pomianowską „Wartą” zebrali wspomnienia żołnierzy oddziału.

📍 Ze zbiorów Jolanty Kuklińskiej

↑ „Nurt” (siedzi trzeci z prawej) podczas spotkania weteranów AK, Londyn, ok. 1960 r.

📍 Ze zbiorów Marka Jedynaka

↑ Eugeniusz Kaszyński z rodziną Henryka Pawelca „Andrzeja”, Dartford, 1966 r.

📍 Ze zbiorów Henryka Pawelca

↑ Utrzymywał kontakt korespondencyjny ze swoimi byłymi podkomendnymi w kraju, ich listy zawsze nosił w kieszeni na piersi. Podpisywał się z reguły jednym ze swych mniej znanych pseudonimów – „Zygmunt”.

📍 Ze zbiorów Centralnej Biblioteki Wojskowej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Powrót na Wykus

Zmarł 24 marca 1976 r. w Londynie i został pochowany na tamtejszym Cmentarzu Gunnersbury. Informacja o śmierci cichociemnego szybko dotarła do Polski, a byli żołnierze przez kolejne lata upamiętniali swojego dowódcę. Poświęcono mu liczne tablice memoratywne, medale pamiątkowe i wystawę. Długo nie mogła jednak zostać zrealizowana ostatnia wola „Nurta”, który pragnął by jego prochy spoczęły u stóp kapliczki Matki Bożej Bolesnej na Wykusie. Dzięki staraniom Środowiska Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury”- „Nurt” oraz Henryka Pawelca „Andrzeja”, szczątki Kaszyńskiego sprowadzono do kraju w 1993 r. Powtórne uroczystości pogrzebowe odbyły się w dniach 11-12 czerwca 1994 r.

→ Nekrolog opublikowany w jednej z londyńskich gazet.
📄 Ze zbiorów Marka Jedynaka

↑ Marian Świdorski „Dzik” niesie urnę z prochami mjr. „Nurta” przed kościołem pw. św. Andrzeja w Suchedniowie. Towarzyszą mu (od lewej): Jerzy Oskar Stefanowski „Habdank”, Anna Lubowicka „Siostra Hanka” i Zdzisław Witebski „Poraj”, 11 czerwca 1994 r.
📄 Tadeusz F. Religa „Orlicz”

← Trumna z urną zawierającą prochy „Nurta” podczas pogrzebu na Wykusie, 12 czerwca 1994 r.
📄 Ze zbiorów Henryka Pawelca

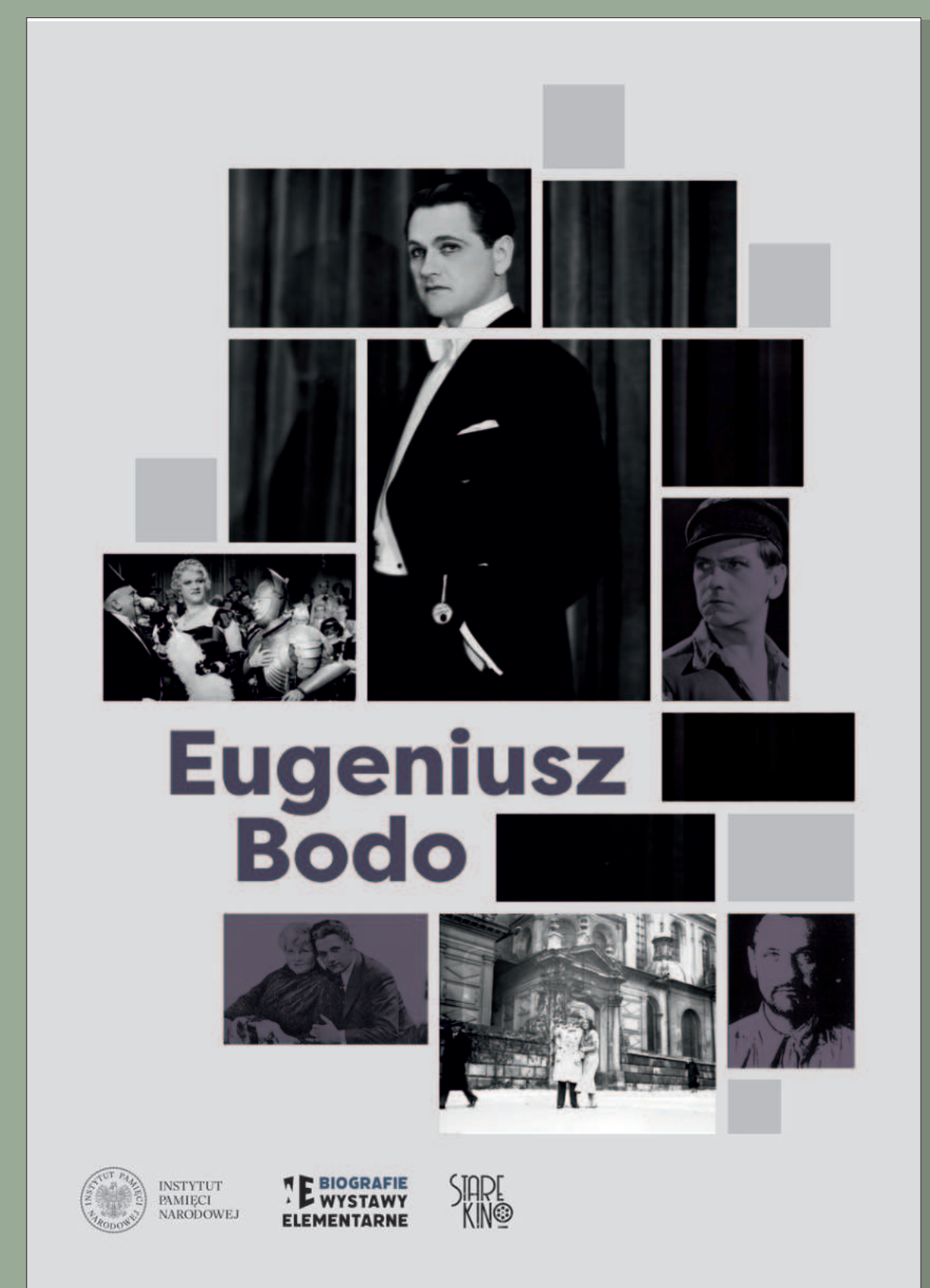
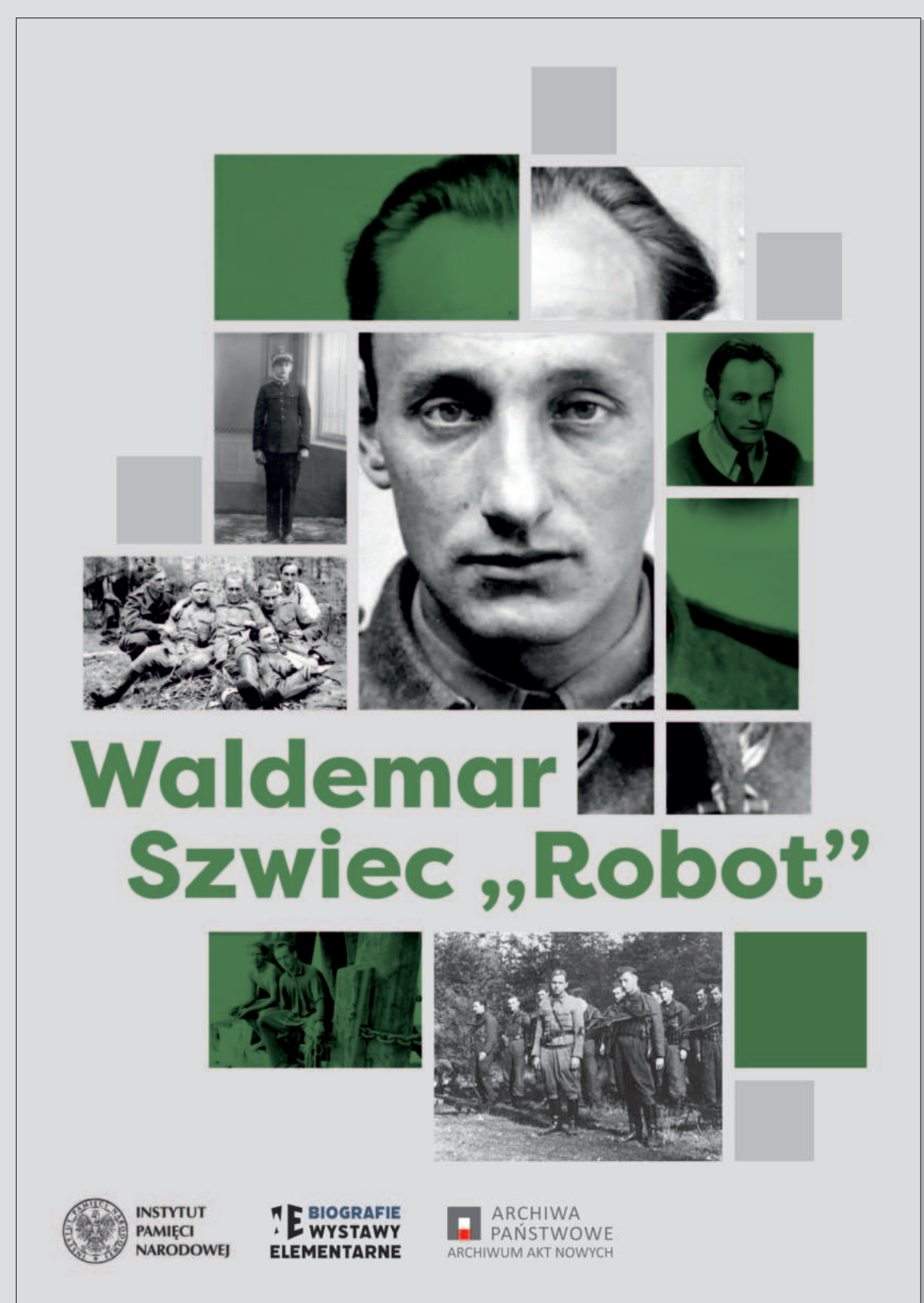
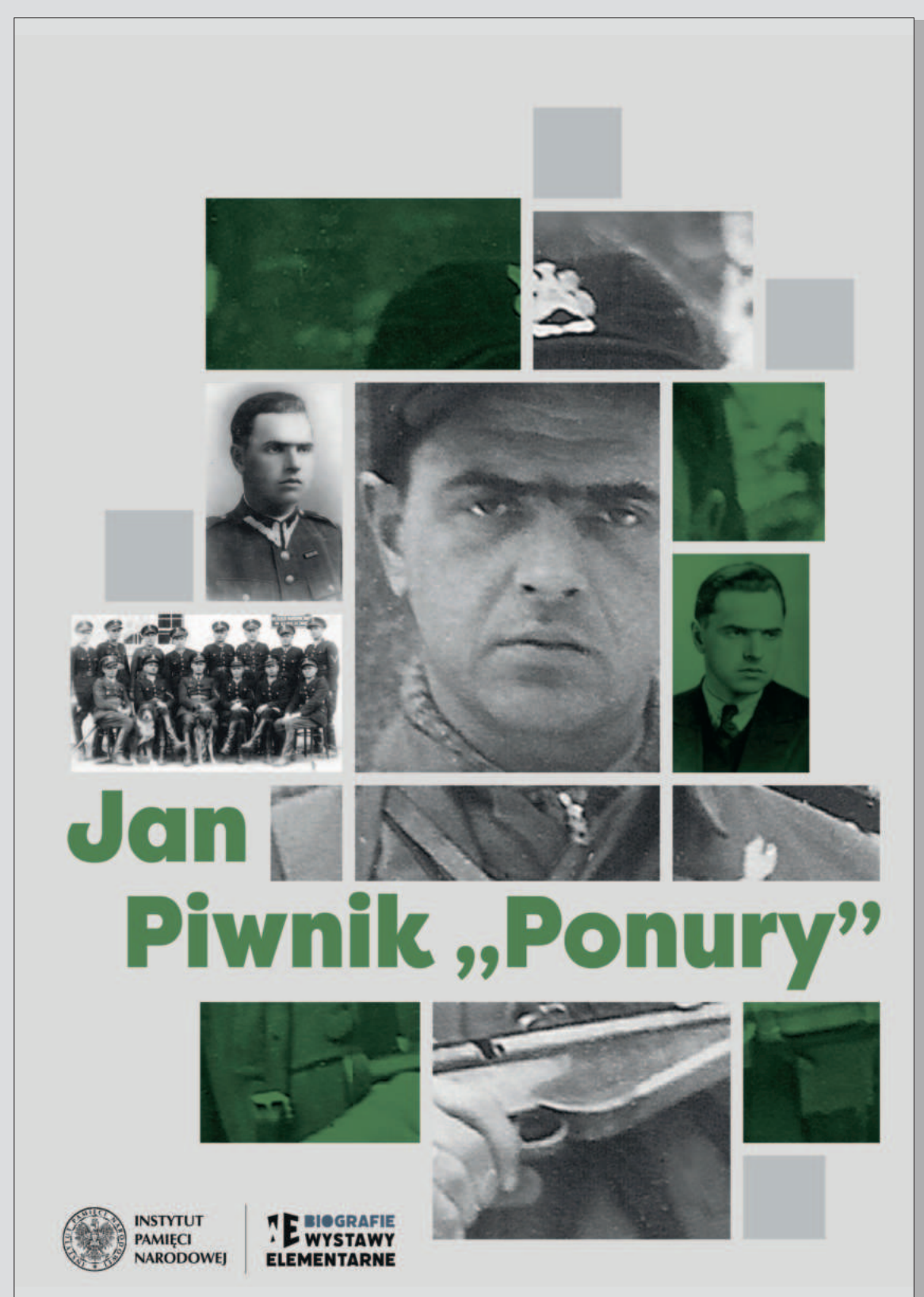

↑ Medal pamiątkowy według projektu Bolesława Cetnera „Zyndrama”, 1994 r.
📄 Ze zbiorów Marka Jedynaka

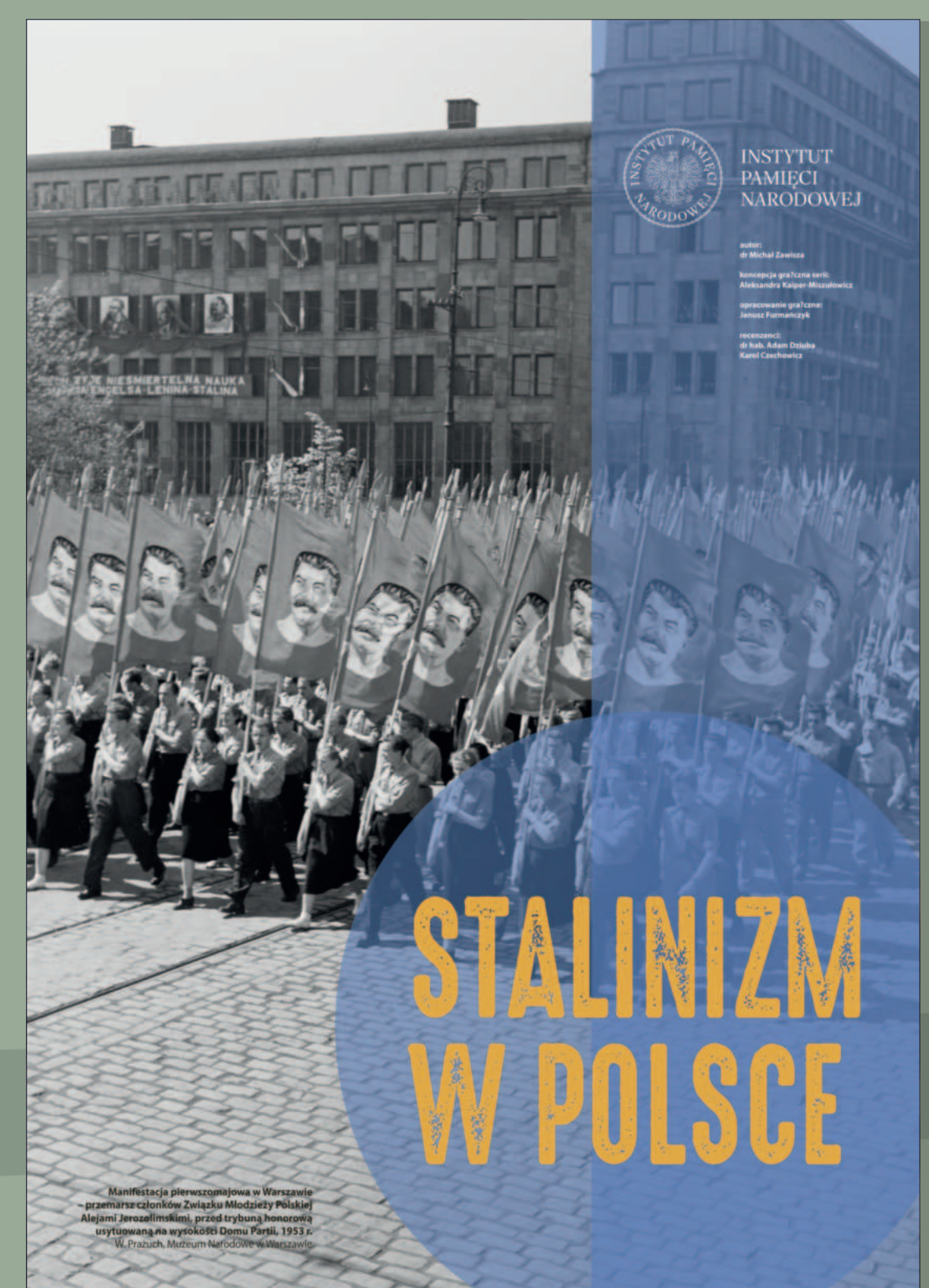
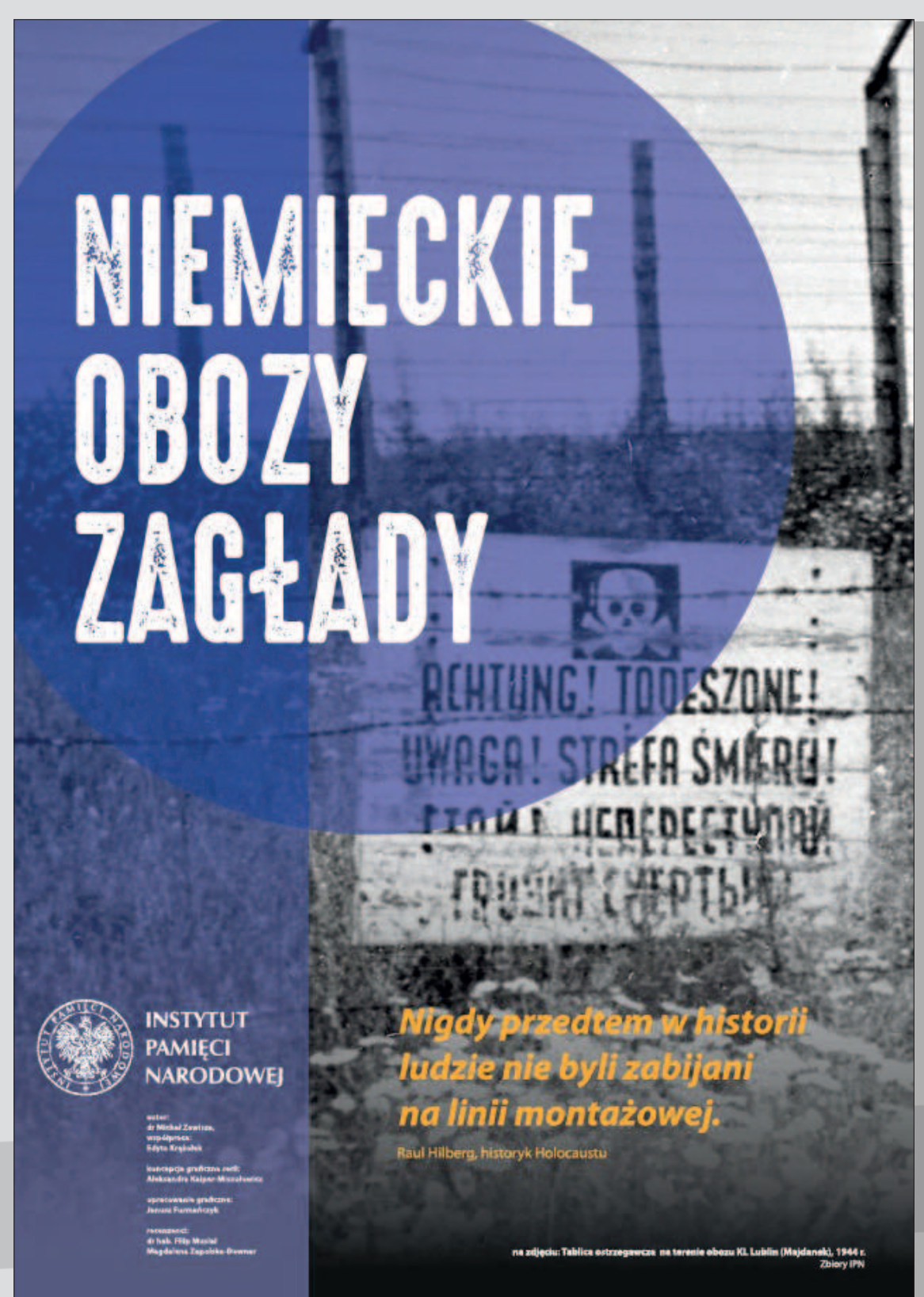

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Zobacz więcej wystaw z serii na www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy elementarne:

Autorzy: dr Marek Jedynek, Edyta Krężołek

Recenzja: Artur Ossowski, Magdalena Śladecka

Koncepcja graficzna serii: Paulina Żak

Skład: Janusz Furmańczyk

W wystawie wykorzystano zdjęcia: Feliksa Konderki „Jerzego” ©Mariusz Baran-Barański, Jerzego Konrada Maciejewskiego, Tadeusza F. Religi „Orlicza”, Tadeusza Ignacego Ryłskiego „Ostoi” oraz ze zbiorów: Marka Jedyneka, Jolanty Kuklińskiej, Henryka Pawelca, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Państwowego w Łodzi, Centralnej Biblioteki Wojskowej, domeny publicznej, Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, Muzeum odznakisportowe.pl, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Ośrodka KARTA, Studium Polski Podziemnej w Londynie i Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ